

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om et robust demokrati gennem et stærkt og mangfoldigt civilsamfund**(initiativudtalelse)**

(2019/C 228/04)

Ordfører: **Christian MOOS**

Høring	12.7.2018
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	6.3.2019
Vedtaget på plenarforsamlingen	20.3.2019
Plenarforsamling nr.	542
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	145/5/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Betydelige politiske kræfter i Europa — overvejende, men ikke udelukkende højreekstremistiske bevægelser og partier, hvoraf nogle allerede sidder i regering — underminerer det liberale demokrati og ønsker at tilintetgøre Den Europæiske Union.

1.2. Et pluralistisk civilsamfund, hvilket er et af kendetegnene ved et liberalt demokrati, bygger på borgerlige frihedsrettigheder, som trues af autoritære tendenser. Det spiller en central rolle i bevarelsen af det liberale demokrati i Europa.

1.3. Forudsætningen for et liberalt demokrati er bl.a. garanti for de grundlæggende rettigheder, retsvæsenets uafhængighed, velfungerende kontrolmekanismer, en korruptionsfri offentlig forvaltning med velfungerende forsyningspligtigheder og et levende civilsamfund.

1.4. Et uafhængigt civilsamfund fungerer som en central demokratisk tilsynsinstans og en demokratiets skole. Det styrker den sociale samhørighed. Det kan imidlertid kun udføre disse funktioner, hvis de sociale, politiske og retlige rammer tillader det. Forsøg på at hindre finansiering fra ikkestatslige kilder begrænser foreningsfriheden og demokratiet.

1.5. Civilsamfundet og demokratiet udfordres på mange områder. Højrepopulister sætter spørgsmålstegn ved resultaterne af kvinddefrigørelsen.

1.6. Polariseringen af samfundet ses også ved fremkomsten af et »ikkecivilt samfund«. Etablerede aktører i nationale og overnationale institutioner tager i stigende grad den populistiske tankegang til sig.

1.7. Autoritære typer, bl.a. fra tredjelande, støtter denne tendens i retning af et »illiberalt demokrati«, hvilket fører til mindre mediefrihed og mere korruption i Europa.

1.8. EU mangler stadig en passende mekanisme til sikring af, at demokratiet og retsstaten opretholdes i medlemsstaterne.

1.9. EØSU opfordrer alle medlemsstater til i enhver henseende at afholde sig fra at skabe »illiberale demokratier«. Hvis nogle medlemsstater giver efter for autoritære principper, må EU tage traktaten i anvendelse i dens fulde udstrækning.

1.10. Partier, der vender sig mod det liberale demokrati, bør udelukkes fra deres politiske partier på europæisk plan og deres politiske grupper i Europa-Parlamentet.

1.11. EØSU gentager sin efterlysning af et demokratisk semester med en europæisk kontrolmekanisme for retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder samt en resultattavle for demokrati.

1.12. EØSU mener, at man bør overveje korrigerende økonomiske foranstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse af artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

- 1.13. Hvad angår beskyttelsen af EU's budget mod mangler på retsstatsområdet, må nedskæringer ikke ske på bekostning af civilsamfundets støttemodtagere.
- 1.14. EØSU foreslår, at der i den nye flerårige finansielle ramme indføres tilstrækkelig fleksibilitet til at øge støtten til civilsamfundsorganisationer, hvis de nationale regeringer af politiske årsager skærer i eller helt standser finansieringen.
- 1.15. EØSU understreger, at civilsamfundsorganisationer og -initiativer, der modtager EU-støtte under den nye FFR, skal give klart tilsagn om at respektere de europæiske værdier.
- 1.16. EØSU opfordrer EU-lovgiverne til at mindske den administrative byrde yderligere, især for så vidt angår små initiativer og organisationer.
- 1.17. EØSU opfordrer Kommissionen til at investere mere i at opbygge civilsamfundets kapacitet, styrke grænseoverskridende samarbejdsnetværk og oplyse bedre om eksisterende støtteinstrumenter. Kommissionen bør fremsætte forslag om minimumsstandarder for forening af erhvervsmæssige aktiviteter og frivilligt arbejde på civilsamfundsområdet.
- 1.18. EØSU støtter Europa-Parlamentets efterlysning af et forslag om indførelse af en europæisk statut for gensidige selskaber, foreninger og fonde eller foreslår, at der som et første skridt oprettes et alternativt system for formel interinstitutionel akkreditering.
- 1.19. Det bør efter EØSU's opfattelse undersøges, hvorfor der ikke følges op herpå. Ligeledes bør man overveje en interinstitutionel godkendelse i form af en slags mærke for NGO'er. EØSU bør undersøge denne mulighed.
- 1.20. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at indføre støtteforanstaltninger for civilsamfundsorganisationerne, uden at dette sker på bekostning af de offentlige tjenester og den skattemæssige retfærdighed.
- 1.21. EØSU opfordrer EU-institutionerne til yderligere at styrke deltagelsesdemokratiet.
- 1.22. EØSU forventer, at alle aktører arbejder for at fremme europæiske politikker, der helt konkret forbedrer borgernes liv.
- 1.23. De nationale og europæiske politiske beslutningstagere skal tackle de presserende sociale problemer og sikre social bæredygtighed med inklusive uddannelsessystemer, inklusiv vækst, konkurrencedygtige og innovative industrier og velfungerende arbejdsmarkeder, retfærdig og rimelig beskatning og effektive offentlige tjenester og sociale sikringsordninger.
- 1.24. Der er behov for stærke arbejdsmarkedsparter og et stærkt og alsidigt civilsamfund til at forsvare de europæiske kerneværdier.

2. Definitioner

- 2.1. Et »liberalt demokrati«er en styreform, hvor demokrati kombineres med forfatningsmæssig liberalisme, hvilket begrænser det regerende flertals magt ved at garantere individuelle politiske friheder og frihedsrettigheder. Det er et repræsentativt demokrati med flerpartisystemer og pluralistiske civilsamfund, hvor et system af kontrolmekanismer, der bl.a. tæller et uafhængigt retsvæsen, overvåger de offentlige organer og mediefriheden. Fysiske og juridiske personer er ligeledes omfattet af retsstatsprincippet. Et liberalt demokrati respekterer og beskytter mindretal, sikrer vores borgerlige rettigheder (navnlig retten til at stemme og stille op til valg), borgerlige frihedsrettigheder (f.eks. foreningsfriheden), menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.
- 2.2. Et velfungerende liberalt demokrati er et politisk system, der konsekvent drager de offentlige myndigheder til ansvar, og et system, der fremmer borgernes og deres formidlingsorganers medvirken og deltagelse på alle samfundsområder.
- 2.3. Et »deltagelsesdemokrati«har som supplement til det repræsentative demokrati brug for formidlingsorganer (fagforeninger, NGO'er, faglige netværk, emnespecifikke sammenslutninger osv.) for at inddrage borgerne og fremme et folkeligt og medborgerligt engagement i europæiske anliggender og opbygge et mere retfærdigt, solidarisk og inklusivt EU.

2.4. Et »illiberalt demokrati«er et politisk system, hvor der afholdes valg, men hvor den forfatningsmæssige liberalisme ikke er etableret. Demokratiske valgte ledere begrænser de borgerlige rettigheder, de borgerlige frihedsrettigheder og beskyttelsen af mindretal. Kontrolmekanismerne samt retsvæsenets og mediernes uafhængighed undergraves for at frigøre det regerende flertals suverænitet fra forfatningsmæssige begrænsninger og kontrol.

2.5. Et pluralistisk »civilsamfund«, som respekterer de demokratiske principper og den forfatningsmæssige liberalisme, er en central del af det liberale demokrati. De enkelte borgere, der offentligt engagerer sig i civilsamfundsorganisationer eller uformelle former for aktiviteter, udgør civilsamfundet og fungerer som mellemlid mellem staten og borgerne. Ud over at forsvare borgernes interesser, yde teknisk ekspertise i lovgivningsprocesser og holde beslutningstagerne ansvarlige bidrager civilsamfundet til at opbygge lokalsamfundet, og det spiller en integrerende rolle ved at styrke den sociale samhørighed og skabe identitet. Desuden beskæftiger et bredt udvalg af civilsamfundsorganisationer, navnlig arbejdsmarkedets parter, sig i praksis med ikkekommercielt arbejde og tjener velgørende eller andre almennyttige formål, herunder forskellige former for gensidig selvhjælp.

2.6. Mens et levende civilsamfund er afgørende for et velfungerende liberalt demokrati, engagerer dets modstandere sig imidlertid også politisk i officielle organisationer eller uformelle former for deltagelse. Et sådant »ikkecivilt samfund«respekterer ikke de demokratiske principper og den forfatningsmæssige liberalisme, men fremmer begrebet »illiberalt demokrati«. Det benytter sig af retten til politisk deltagelse med henblik på at fjerne de etablerede kontrolmekanismer, retsstatsprincippet og retsvæsenets uafhængighed og på at begrænse mediefriheden. Det sigter mod at begrænse de borgerlige rettigheder, de borgerlige frihedsrettigheder og beskyttelsen af mindretal. I stedet for at integrere samfundet og styrke den sociale samhørighed fremmer det ikkecivile samfund en ekskluderende nationalistisk forståelse af samfundet, som udelukker mange borgere, navnlig mindretal.

2.7. »Populisme«er en svag ideologi, der hævder, at befolkningen er homogen og har en fælles vilje. Populister hævder at være de eneste og sande repræsentanter herfor. Selv om populismen ikke klart definerer folket, skaber den fjender og modstandere af folket, f.eks. eliten, og hævder, at disse sætter hindringer i vejen for folkets sande vilje. Populister gør de politiske debatter følelseladede med det formål at skabe frygt.

3. Baggrund

3.1. Populismen anfægter demokratiet — på nuværende tidspunkt er der hovedsageligt tale om højreekstremistiske partier og bevægelser. De undergraver det liberale demokrati, de grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet, herunder beskyttelsen af mindretal, de gensidige kontrolmekanismer og den klare adskillelse af politisk magt.

3.2. I nogle medlemsstater sidder disse grupper nu i regering. Overalt hævder de, at de repræsenterer folkets »virkelige«vilje »mod eliten«. De afgiver falske løfter, benægter politiske udfordringer, såsom klimaændringer, og ønsker at ødelægge det europæiske projekt og dets resultater.

3.3. EØSU påpeger, at nogle borgere opsøger populismen og ekstremismen af ren desillusion og bakker ikke nødvendigvis fuldt ud op om de populistiske partiprogrammer. Den voksende velstands- og indkomstulighed samt fattigdom skaber grobund for højregruppernes fremme af nationalisme som modsvar på globaliseringen.

3.4. På trods af autoritære og økonomiske udfordringer som ulighed står Europa stadig i spidsen, når det gælder det liberale demokrati på verdensplan, og beundres af mange mennesker, der lever under autokratiske styreformer.

3.5. Et pluralistisk civilsamfund er et af kendetegnene ved et liberalt demokrati og danner grundlaget for enhver forfatningsmæssig ordning baseret på borgerlige rettigheder og retsstatsprincippet. EØSU har nedsat en gruppe om grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet med henblik på at forsvare disse principper, da udvalget mener, at autoritære tendenser for tiden udgør en trussel mod det åbne civilsamfund og de borgerlige frihedsrettigheder. Frihed og et åbent civilsamfund er nemlig uforeneligt med et »illiberalt eller styret demokrati«.

3.6. EØSU mener, at civilsamfundet spiller en central rolle i at bevare det liberale demokrati i Europa. Kun et stærkt og mangfoldigt civilsamfund kan forsvare demokrati og frihed og styre Europa uden om fristelsen fra autoritære principper.

3.7. Et stærkt og pluralistisk uafhængigt civilsamfund er en værdi i sig selv i alle demokratier. Civilsamfundsorganisationerne spiller en afgørende rolle i at fremme europæiske værdier, hjælpe lokalsamfundene til at organisere sig og mobilisere borgerne til gavn for almenvellet.

3.8. EØSU bemærker en tendens til faldende tillid til EU i hele Europa kombineret med tiltagende spændinger i forhold til mindretal, fremmedhad, stigende korrupsion, nepotisme og svage demokratiske institutioner i visse lande. Her er NGO'er ofte det eneste forsvar, når det gælder om at opretholde og fremme EU's vigtigste værdier, såsom respekt for menneskerettigheder, frihed, tolerance og solidaritet.

3.9. Artikel 11 i TEU opfordrer de europæiske institutioner til at føre dialog med civilsamfundets aktører, og navnlig sammenslutninger.

3.10. Mængden af sammenslutninger og deres betydning i dialogen med civilsamfundet er indikatorer for kvaliteten af det demokratiske liv i et hvilket som helst land. Sammenslutningernes sociale og samfundsmæssige funktioner er afgørende for et fuldt fungerende demokrati, navnlig i denne tid med stor utilfredshed.

3.11. EØSU understreger, at de former for borgerdeltagelse, som misbruger retten til politisk deltagelse til at udslutte demokratiet, retsstatsprincippets garantier og retsvæsenets uafhængighed, ikke er en del af civilsamfundet.

4. **Civilsamfundets bidrag til demokratiet**

4.1. EU-borgerne kan udøve deres ret til demokratisk deltagelse ikke bare gennem deres aktive og passive valgret, men også gennem civilsamfundsaktiviteter. EØSU's formidlingsorganer og de europæiske netværk af civilsamfundsorganisationer som f.eks. »Civil Society Europe« er borgernes vigtigste repræsentative fora på EU-plan.

4.2. Kun garantien for individuelle frihedsrettigheder, navnlig ytrings-, informations-, forsamlings- og foreningsfrihed, og håndhævelsen heraf kan danne grundlag for et pluralistisk demokrati og den enkeltes politiske deltagelse.

4.3. Et uafhængigt retsvæsen er garant for retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder og menneskerettighederne samt retten til politisk deltagelse. Retsvæsenets uafhængighed er imidlertid under angreb i dele af Europa. Der føres i øjeblikket retssager mod Polen og Ungarn for overtrædelse af retsstatsprincippet ⁽¹⁾.

4.4. Et uafhængigt retsvæsen er en del af de kontrolmekanismer, der forhindrer, at en bestemt politisk gruppe varigt dominerer en samfundsgruppering. Navnlig må reglerne for politisk beslutningstagning ikke ændres på en sådan måde, at personer udelukkes varigt fra beslutningsprocessen.

4.5. En offentlig forvaltning uden korrupsion, men med veldrevne tjenesteydelser af almen interesse, som respekterer og overholder de grundlæggende rettigheder, og hvor embedsmænd har ret til at afvise ulovlige instrukser, er ligeledes afgørende for enhver forfatningsmæssig orden baseret på frihed og retsstatsprincippet.

4.6. Et fungerende liberalt demokrati har også brug for borgere, som med deres engagement bidrager til at skabe et samfund baseret på tolerance, ikkeforskelsbehandling, retfærdighed og solidaritet. Det kræver et levende civilsamfund, hvor borgerne frivilligt engagerer sig i civilsamfundsaktiviteter. Det frivillige arbejde er baseret på de rettigheder, der er fastlagt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Samtidig er disse rettigheder garantier for værdierne i chartret.

4.7. I et liberalt demokrati er et uafhængigt civilsamfund afgørende for at føre tilsyn med og holde de politiske institutioner ansvarlige og sikre, at de politiske aktører begrundes deres beslutninger tilstrækkeligt. Civilsamfundet skaber gennemsigtighed og bidrager med sin ekspertise til bedre styring ved kritisk at overvåge beslutningsprocessen og vurdere gennemførelsen af politiske beslutninger og den offentlige politik i almindelighed.

4.8. Civilsamfundet er en demokratiets skole, der giver mulighed for politisk deltagelse og folkeoplysning som supplement til den offentlige uddannelse.

4.9. Samtidig spiller offentlig uddannelse også en central rolle, når det gælder undervisning i demokratiske værdier og medborgerkendskab, der sætter de unge borgere i stand til at deltage i civilsamfundet og gøre brug af deres borgerlige rettigheder og borgerlige frihedsrettigheder.

4.10. Civilsamfundet spiller en integrerende rolle i opbygningen af fællesskaber ved at styrke den sociale samhørighed og skabe identitet. Det skal navnlig sætte borgerne i stand til at udøve deres rettigheder og dermed bidrage til et europæisk fællesskab af borgere.

4.11. EØSU understreger, at civilsamfundsorganisationer og -initiativer kun kan varetage disse funktioner, hvis de sociale, politiske og retlige rammer tillader det.

5. **Aktuelle trusler**

5.1. EØSU mener, at ekstremistiske politiske grupper i øjeblikket udfordrer det europæiske civilsamfund på mange områder. Valgresultaterne i næsten alle medlemsstater peger klart på en stigende støtte af disse grupper og på, at nogle borgere er ved at miste tilliden til de demokratiske institutioner.

⁽¹⁾ F.eks. sag C-619/18 Kommissionen mod Polen og igangværende sag C-78/18 Kommissionen mod Ungarn.

5.2. På den alleryderste politiske højrefløj vinder populistiske og ekstremistiske grupper frem og forsøger med stigende succes at gøre racisme og fremmedhad acceptabelt i Europa og at spolere den sociale samhørighed.

5.3. Højrepopulister og -ekstremister sætter spørgsmålstegn ved resultaterne af kvindefrigørelsen ved at male et reaktionært familiebillede. De er modstandere af ligestilling mellem kønnene og fremmer homofobi.

5.4. Polariseringen af samfundet ses også ved fremkomsten af et »ikkecivilt samfund«. Et stigende antal NGO'er og forskellige former for borgerdeltagelse er med til at ekskludere visse dele af samfundet. De deler ikke de europæiske værdier i artikel 2 i TEU, navnlig menneskerettigheder og retsstatsprincippet, og er i stedet fortalere for en alternativ udemokratisk politisk dagsorden.

5.5. Kulturen i den politiske og sociale debat har ændret sig og bliver mere og mere rå, aggressiv og polariserende — ansporet af anonymiteten på internettet og de sociale medier og yderligere fremmet af misinformationskampagner. Det er på denne baggrund, at de proeuropæiske aktører i deres bestræbelser på at formidle europæiske værdier til offentligheden er kommet til kort og således ikke har formået at løse EU's kommunikationskrise.

5.6. Moderate politikere tager i stigende grad den populistiske tankegang til sig, sådan som vi har set det med brexit. Repræsentanter for det »illiberale demokrati« finder i stigende grad vej ind i nationale og overnationale institutioner. Her har de en platform, hvor de kan nå endnu længere ud med deres idéer.

5.7. Autoritære regeringer fra tredjelande understøtter de populistiske og ekstremistiske aktørers fremmarch i Europa og befordrer med finansiering og målrettet desinformation en ændring af debatkulturen i de traditionelle medier og på internettet med det formål at undergrave stabiliteten i EU.

5.8. EØSU er dybt bekymret over, at omlægningen af de politiske systemer i Europa har taget afsæt i en tendens til »illiberalt demokrati«. Der er i visse medlemsstater indført reformer, der skal hindre borgernes reelle indflydelse på politiske beslutninger, og de retligt garanterede rammebetingelser for civilsamfundet udhules.

5.9. Hvis civilsamfundet skal kunne udfylde sin rolle med at føre tilsyn med de politiske institutioner, skal det have de nødvendige ressourcer. Forsøg på at hindre finansiering fra ikkestatslige kilder begrænser foreningsfriheden og demokratiet.

5.10. Den negative tendens i retning af mindre mediefrihed, som er blevet iagttaget i Europa i de seneste fem år, er særligt foruroligende. Den fjerde magt bringes i fare, når de uafhængige medier står på et svagt økonomisk grundlag, de offentlige radio- og TV-selskabers institutionelle uafhængighed fjernes, og der etableres private mediemonopoler, navnlig når disse kontrolleres af regeringsmedlemmer.

5.11. Sammenblandingen af politiske og økonomiske interesser øger især den risiko, som korrupsion udgør i forhold til demokratiet. Det er vigtigt at se kritisk på de manglende fremskridt i bekæmpelsen af korrupsion i Europa. I visse medlemsstater går det betydeligt ned ad bakke på det område, hvilket yderligere forværrer situationen.

5.12. EU's værdi for det liberale demokrati er uomtvistelig. I det forenede Europa har retsstatsprincippet erstattet princippet om, at ret er magt. EU mangler stadig en passende mekanisme til at sikre en effektiv bevarelse af demokratiet og retsstaten i medlemsstaterne. På trods af eller måske på grund af denne svaghed er EU det liberale demokratis bedste forsvar i Europa.

6. **Anbefalinger om foranstaltninger til styrkelse af et robust civilsamfund i Europa**

EØSU opfordrer alle medlemsstaterne til at respektere EU's værdier som fastsat i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og til at afholde sig fra at skabe »illiberale demokratier«. Et pluralistisk og robust civilsamfund kan kun eksistere og udfylde sin rolle med at beskytte demokratiet, hvis borgerne ikke risikerer noget ved at engagere sig i politik. Hvis medlemsstaterne giver efter for autoritære principper, er EU imidlertid nødt til at anvende de gældende retlige instrumenter, såsom overtrædelsesprocedurerne og retsstatsrammen fra 2014, i deres fulde udstrækning.

6.1. Medlemsstaterne skal utvetydigt have at vide, at det i EU er uacceptabelt at give køb på demokratiet og retsstaten.

6.2. EØSU henleder opmærksomheden på proceduren i artikel 7 i TEU, hvorved Rådet kan suspendere en medlemsstats stemmerettigheder i Rådet i tilfælde af grov overtrædelse af de værdier, der er nævnt i artikel 2 i TEU.

6.3. Udvalget gentager den efterlysning, det fremsatte sammen med Europa-Parlamentet, af et demokratisk semester med en europæisk kontrolmekanisme om retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder ⁽²⁾. EØSU foreslår, at der laves en resultattavle for demokrati, som bl.a. skal afspejle rammebetingelserne for civilsamfundets aktiviteter og føre til konkrete reformhenstillinger.

6.4. Partier, der vender sig mod demokratiet, bør udelukkes fra deres politiske partier på europæisk plan og deres politiske grupper i Europa-Parlamentet.

6.5. EØSU mener, at man bør overveje en mekanisme, hvor manglende gennemførelse af reformhenstillingerne kan føre til korrigerende økonomiske foranstaltninger.

6.6. EØSU anerkender Kommissionens forslag om at styrke beskyttelsen »af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet« som et skridt i den rigtige retning ⁽³⁾.

6.7. Der må ikke tilbageholdes midler under den nye mekanisme på bekostning af støttemodtagere fra civilsamfundet, som bør modtage støtte direkte fra EU.

6.8. EØSU er ikke desto mindre kritisk over for mekanismens ensidige fokus på forsvarlig økonomisk forvaltning. Udvalget efterlyser bestemmelser, der gør det muligt at indlede en procedure i tilfælde af mangler for så vidt angår demokratiet og retsstatsprincippet, som ikke er direkte knyttet til forsvarlig økonomisk forvaltning.

6.9. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at oprette en ny pakke under den næste FFR med titlen »Investering i mennesker, social samhørighed og værdier«, som skal bidrage til at gøre det europæiske civilsamfund mere robust. Udvalget bifalder især oprettelsen af den nye fond for retfærdighed, rettigheder og værdier, som EØSU har udarbejdet en udtalelse om ⁽⁴⁾.

6.10. EØSU foreslår desuden, at der i den nye FFR indføres tilstrækkelig fleksibilitet til, at Kommissionen kan øge støtten til civilsamsfundsorganisationer, hvis de nationale regeringer af politiske årsager skærer i eller helt standser finansieringen. Denne yderligere finansiering bør ikke erstatte den nationale finansiering på den lange bane, men der kan om muligt kompenseres herfor ved at nedsætte støtten til den pågældende medlemsstat på andre områder.

6.11. EØSU understreger, at civilsamsfundsorganisationer og initiativer, der modtager EU-støtte under den nye FFR, skal give klart tilsgagn om at respektere de europæiske værdier som fastsat i artikel 2 i TEU. Organisationer, der er fortalere for demokratiets eller retsstatens endeligt, racisme eller fremmedhad, bør udelukkes fra støtte.

6.12. Med tanke på borgernes ændrede deltagelsesadfærd og det stigende antal uformelle og spontane initiativer opfordrer EØSU de lovgivende myndigheder i EU til yderligere at nedbringe den administrative byrde, der er forbundet med anvendelsen og gennemførelsen af samt regnskabsprocedurerne for EU-støttede projekter, og til at oprette særlige støtteinstrumenter til små initiativer og organisationer.

6.13. EØSU opfordrer Kommissionen til at informere bedre om de støtteinstrumenter, der findes for civilsamfundet. Dette bør især være rettet mod interessenter i fjerntliggende regioner i medlemsstaterne.

6.14. For at sikre bedre overholdelse af betingelserne for støtteberettigelse og principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning for så vidt angår civilsamsfundsaktører opfordrer EØSU Kommissionen til at øge investeringerne i opbygning af civilsamfundets kapacitet.

6.15. EØSU foreslår, at man skaber nye eller styrker de allerede eksisterende grænseoverskridende netværksinstrumenter for civilsamfundet.

6.16. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at indføre støtteforanstaltninger for civilsamsfundsorganisationerne, uden at dette sker på bekostning af de offentlige tjenester og den skattemæssige retfærdighed. En sådan foranstaltning kan under hensyntagen til NGO'ernes bidragsevne f.eks. give mulighed for begrænsede skattefradrag for medlemskontingenter og støttebidrag.

6.17. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag om bedre gennemførelse af direktivet om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner ⁽⁵⁾ med henblik på at øge værdien af frivilligt arbejde og aktivt medborgerskab i arbejdslivet.

⁽²⁾ EUT C 34 af 2.2.2017, s. 8.

⁽³⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 173.

⁽⁴⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 178.

⁽⁵⁾ COM(2017) 253; EUT C 129 af 11.4.2018, s. 44.

6.18. EØSU støtter Europa-Parlamentets opfordring til Kommissionen om at fremsætte et forslag til oprettelse af en europæisk statut for gensidige selskaber, foreninger og fonde ⁽⁶⁾. En supplerende europæisk retlig statut eller et alternativt system for formel interinstitutionel akkreditering vil som et første skridt hjælpe civilsamfundsorganisationer, som ikke længere har tilstrækkelig retlig beskyttelse i deres medlemsstat.

6.19. Det bør efter EØSU's opfattelse undersøges, hvorfor der ikke følges op herpå. Ligeledes bør man overveje en interinstitutionel godkendelse i form af en slags mærke for NGO'er. EØSU bør undersøge denne mulighed.

6.20. EØSU opfordrer EU-institutionerne til at gennemføre bestemmelserne i artikel 11 i TEU og til at styrke deltagelsesdemokratiet på EU-plan yderligere ved at inddrage repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet og bevæge sig væk fra høringer og i retning af reelle dialoger.

6.21. For at forhindre at borgerne mister tilliden til EU's institutioner, er det vigtigt, at EU's politikker konkret forbedrer borgernes dagligdag, og at borgerne er opmærksomme herpå.

6.22. Et robust civilsamfund har brug for et sundt socialt miljø. De nationale og europæiske politiske beslutningstagere skal tackle dette problem og sikre social bæredygtighed med inklusive uddannelsessystemer, inklusiv vækst, konkurrencedygtige og innovative industrier og velfungerende arbejdsmarkeder, retfærdig og rimelig beskatning og effektive offentlige tjenester og sociale sikringsordninger. I modsat fald undermineres det liberale demokratis grundlag af civil uro, manglende valgdeltagelse eller tiltagende ekstremisme. Sociale og økonomiske rettigheder hører uløseligt sammen med borgerlige og politiske rettigheder.

6.23. Stærke arbejdsmarkedsparter er i kraft af deres funktion som civilsamfundets søjler af afgørende betydning, når det gælder om at stabilisere de europæiske demokratier. Der er brug for et alsidigt civilsamfund til at forsvare de europæiske kerneværdier.

Bruxelles, den 20. marts 2019.

Luca JAHIER

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets erklæring af 10. marts 2011.